

KUNNSKAPSDEPARTEMENTET (KD)
Att: Roger Spidsberg
Postboks 8119 Dep.
0032 Oslo

Deres ref: 200805084

Oslo, 24. februar 2009
Vår ref: Inger Lise Blyverket / DOK-2009-00204

HØRING - FORSLAG TIL NY LOV OM LÆRING UTENFOR DET FORMELLE UTDANNINGSSYSTEMET

HSH viser til Kunnskapsdepartementets brev av 12.01.09 der det inviteres til høring i forbindelse med ny lov om læring utenfor det formelle utdanningssystemet. HSH er nærings- og arbeidsgiverorganisasjonen innen privat tjenesteytende sektor og representerer om lag 12 700 medlemsbedrifter fra en lang rekke bransjer. Vi gjør i denne sammenheng også oppmerksom på at vi organiserer studieforbund, fjernundervisningsinstitusjoner og såkalte kapittel 6A-skoler. Nedenfor følger vår høringsuttalelse, i tillegg til at vi der det er hensiktsmessig henviser til uttalelser fra organisasjoner og virksomheter som er medlemmer i HSH og som er direkte berørt av lovforslaget.

Sammenfatning av HSHs synspunkter:

- HSH mener det er behov for en revidert og tidsmessig voksenopplæringslov, ikke minst fordi livslang læring anses å ha stor betydning for framtidig kompetanseutvikling og verdiskaping
- HSH ser departementets behov for ny lovtilknytning for privatskolelovens kapittel 6A-skoler, men konstaterer at dette kan medføre at loven kan oppfattes som fragmentarisk og gi utydelig identitet til viktige men svært ulike typer opplæringsinstitusjoner
- HSH er fornøyd med at folkehøgskolene ikke er omfattet av lovforslaget; noe vi også ga uttrykk for i vår uttalelse til NOU 2007:11 *Studieforbund - Læring for livet* (Tron-utvalget)
- HSH mener det er viktig med et navn som virker inkluderende og opplysende, og vi er derfor skeptiske til forslaget fra departementet. Det er særlig uheldig at loven også regulerer skoler som oppfatter seg som en del av utdanningssystemet men som her omtales som *utenfor*

- HSH mener det bør vurderes hvorvidt det i formålet med loven bør framgå den enkelte skoles rett til å utforme sitt eget faglige og verdimessige grunnlag slik det gjøres i folkehøgskoleloven og universitets- og høyskoleloven
- HSH mener den delen av loven som regulerer studieforbundene i hovedsak dekker studieforbundenes egenart og behov på en god måte men med følgende forbehold:
 - a) HSH mener at kravet om demokratisk oppbygning av studieforbund ikke må forstås slik at ideelle stiftelser ikke kan være medlemmer av studieforbund
 - b) HSH mener forslaget om modeller for statstilskudd til studieforbund må ta hensyn til de ulike studieforbundenes størrelse og opplæringsaktivitet
 - c) HSH mener kommuners og fylkeskommuners rolle og ansvar i forhold til studieforbundene fortsatt skal presiseres i loven

HSH viser for øvrig til Voksenopplæringsforbundets (VOFO) høringsvar når det gjelder lovregulering av studieforbundene.

- HSH mener den delen av loven som regulerer frittstående fjernundervisningsinstitusjoner i hovedsak dekker disse skolenes egenart og behov men med følgende forbehold:
 - a) HSH mener tilgjengelighet, bredde i tilbud og kvalitetssystemer bør være mer avgjørende enn kravet om å være en ideell organisasjon
 - b) HSH mener det er behov for en paragraf som synliggjør disse institusjonenes formål på lik linje med § 4 i kapittel 2 gjeldende for studieforbundene
 - c) HSH mener forslaget til tilskuddsordning for fjernundervisningsinstitusjoner bør inkludere et grunntilskudd knyttet til arbeidet med kvalitets- og statistikkrapportering

HSH viser for øvrig til høringsvaret fra Norsk forbund for fjernundervisning og fleksibel utdanning (NFF) når det gjelder lovregulering av de frittstående fjernundervisningsinstitusjonene.

- HSH mener den delen av loven som regulerer de såkalte kapittel 6A-skolene i hovedsak dekker disse skolenes behov

HSHs kommentarer til de enkelte kapitler og paragrafer:

Kapittel 1 Formålet med og virkeområdet for loven:

§ 1 Formål:

HSH mener formuleringene "utenfor det formelle utdanningssystemet" er uheldige. Vi konstaterer at det fra noen instanser er foreslått "ved siden av det formelle utdanningssystemet" og mener dette er et mer positivt ladet begrep, eventuelt "ut over". Imidlertid regulerer loven også skoler som oppfattes å være del av det *formelle* utdanningssystemet men ikke nødvendigvis en del av det *ordinære* utdanningssystemet.

HSH mener dessuten at det bør vurderes hvorvidt det bør framgå den enkelte skoles rett til å utforme sitt eget faglige og verdimessige grunnlag slik det gjøres i folkehøgskoleloven og universitets- og høyskoleloven.

§ 2 Virkeområde:

HSH konstaterer at forbundet som organiserer de virksomhetene som omtales som frittstående fjernundervisningsinstitusjon mener at andre begreper er mer i tråd med virksomhetenes egenart og aktivitet. NFF foreslår selv begrepet nettskole, og HSH støtter dette forslaget.

§ 3 Definisjoner:

HSH er opptatt av at ideelle stiftelser må kunne være medlemmer i et studieforbund, selv om stiftelsen ikke nødvendigvis anses å ha en demokratisk oppbygning. VOFO har et endringsforslag som vi mener klargjør skillet mellom studieforbund og medlemsorganisasjoner på en god måte og støtter det.

HSH mener definisjonene i d) og e) må endres slik at de bedre samsvarer med fjernundervisningsinstitusjonenes mål og virke, og vi henviser til forslagene i høringssvaret fra NFF.

Kapittel 2 Studieforbund:

§ 4 Overordnede mål for studieforbundenes opplæringsaktivitet:

HSH støtter formuleringene i forslaget og mener de er dekkende for studieforbundenes mål med sine aktiviteter. Imidlertid etterlyser de selv mulighetene for å implementere målene og evaluere utbytte og ser fram til forskriftsfesting av dette. HSH støtter VOFOs merknader på dette området.

For de frittstående fjernundervisningsinstitusjonene vil det også være hensiktsmessig med en lovhjemling av de overordnede målene for deres virksomhet, på lik linje med studieforbundene. HSH viser til NFFs forslag til formuleringer av overordnede mål.

§ 5 Godkjenning av studieforbund:

HSH mener formuleringene i lovforslaget i hovedsak er dekkende men vil bemerke at punkt c) om kravet til demokratisk oppbygning ikke må forstås slik at eksempelvis ideelle stiftelser ikke kan godkjennes som medlemmer i et studieforbund. Innen frivillig sektor er dette en svært vanlig organiseringsform.

Når det gjelder punktene d), e) og f) vil forskriftene få stor betydning for hvilke organisasjoner som vil få godkjenning som studieforbund. HSH viser til VOFOs uttalelse på dette punktet og vil eventuelt komme tilbake med våre synspunkter når forskriften sendes på høring.

§ 6 Modeller for statstilskudd til studieforbund:

HSH slutter seg til modellen for statstilskudd med et grunntilskudd, et opplæringstilskudd og et tilretteleggingstilskudd. Imidlertid kan vi ikke se at det er fornuftig med et likt grunntilskudd for alle studieforbund så lenge de varierer så mye i størrelse og opplæringsaktivitet. HSH viser for øvrig til VOFOs uttalelse når det gjelder modell for statstilskudd.

Departementet ber spesielt om høringsinstansenes syn på spørsmålet om aldersgrense. HSH legger til grunn at når loven krever at studieforbundene skal tilby organisert læring som i form, tema og innhold henvender seg til ungdom og voksne, bør krav til aldersgrense være overflødig.

HSH merker seg også at departementet vil fjerne gjeldende lovs bestemmelser om kommunens og fylkeskommunens ansvar for tilskudd til voksenopplæring. I tråd med økt oppmerksomhet om voksnes læring/livslang læring, i tillegg til vedtaket om å overføre ansvaret for fagskolene til fylkeskommunene, mener vi det vil være et galt signal. HSH ber om at det i ny lov fortsatt presiseres kommunens og fylkeskommunens rolle og ansvar i forhold til studieforbundene. Dette er også i tråd med Tron-utvalgets forslag om å styrke fylkeskommunens ansvar for voksnes læring.

Når det gjelder §§ 10, 11 og 12 omhandler disse krav til dokumentasjon på opplæring, departementets tilsyn og kontroll og mulige reaksjonsformer fra departementet ved avvik fra lov eller forskrift. HSH understreker betydningen av kvalitetssikring av opplæringstilbud og viser spesielt til at VOFO er opptatt av at forskriften tydeliggjør kravene til innhold i dokumentasjon på læring, krav til studieplaner og generelle kvalitetskrav.

Kapittel 3 Frittstående fjernundervisningsinstitusjoner:

§ 13 Godkjenning

HSH viser til kommentarer til §§ 2 og 3 og foreslår derfor at formuleringer i annet ledd endres i tråd med forslagene til NFF hva gjelder hvilket navn som skal nyttes på institusjonene regulert etter denne paragraf og deres formål og metoder. HSH støtter også NFFs forslag om at nettskolene skal ha et godkjent kvalitetssystem. Vi mener dette gir utdanningssøkere god veiledning og sikrer opplæring av høy kvalitet. Det er også i tråd med kravene til fagskoletilbud godkjent av NOKUT.

§ 14 Tilskudd til fjernundervisning:

HSH mener forslaget til tilskuddsordning for fjernundervisningsinstitusjoner bør inkludere et grunntilskudd knyttet til arbeidet med kvalitets- og statistikkrapportering. I tillegg bør det ytes tilskudd gjennom prosjektmidler. NFFs forslag kan være et aktuelt utgangspunkt.

Vi støtter departementets forslag om støtte til utviklingsarbeid når det gjelder undervisningsløsninger og læringsressurser og mener dette er i tråd med skolenes praksis over mange år. Nettskolene har ligget i forkant når det gjelder utvikling av fleksible undervisningsmetoder i norske utdanningsinstitusjoner, og de har bred voksenpedagogisk

og nettpedagogisk kompetanse og erfaring som kan utnyttes i samarbeid med andre læresteder.

Særlig om forholdet til Lov om utdanningsstøtte:

HSH viser til våre merknader knyttet til §§ 3 og 13 der vi i tråd med forslag fra NFF foreslår å fjerne kravet om at virksomheten skal være ideell. Vi mener primært at institusjoner, uavhengig av om de mottar statstøtte eller ei, bør reguleres av denne loven. I § 4-1 i lov om utdanningsstøtte som regulerer lån og stipend fra Statens Lånekasse, heter det om hvilke utdanninger det gis støtte til i punkt j) siste ledd:

”Fjernundervisningsinstitusjonen som tilbyr utdanningen må være godkjent etter lov om voksenopplæring § 11.” Dersom denne paragraf kommer i konflikt med enkelte institusjoners ønske om ikke å motta statstøtte men tilby studier godkjent for støtte i Lånekassen, må dette avklares.

Kapittel 4 Diverse skoler

Kapitlet er ment å regulere skoler som i dag er regulert etter privatskoleloven kapittel 6A, og forslaget følger i store trekk den lovreguleringen som er for disse skoler i dag. Så vidt vi kan forstå vet departementet ikke pr i dag hvilke av skolene som i dag faller inn under 6A som vil være aktuelle for lovregulering under ny lov og hvilke av dem som vil tilpasse seg enten fagskoleloven eller universitets- og høyskoleloven. Det er imidlertid hevet over enhver tvil at flere av bibelskolene som i dag faller inn under 6A tar sikte på regulering under denne loven.

HSH har merket seg at noen av disse skolene mener det er behov for å lovhjemle den enkelte skoles rett til å utforme sitt eget faglige og verdimessige grunnlag slik det gjøres i folkehøgskoleloven og universitets- og høyskoleloven. Derav HSHs forslag under § 1.

§ 17 Godkjenning av skoler

HSH mener at alle skoler som er godkjent pr 30. juni 2010 skal ha rett til statstilskudd i samsvar med dagens regler i kapittel 6A i privatskoleloven, selv om de ikke nødvendigvis er i drift. Dette er også logisk i forhold til departementets understreking av at det også vil være hjemmel for godkjenning av nye skoler etter kap. 4 i ny lov. HSH henviser for øvrig til Norske fag- og friskolers forbunds (NFFL) høringsuttalelse på dette punktet.

§ 18 krav til innhold og vurdering i opplæringen

Det bør vurderes om det bør åpnes for at opplæringen kan foregå på engelsk.

For øvrig oppfatter HSH at skolene regulert i dette kapitlet får beholde de samme rammebetingelser som under privatskoleloven og er fornøyd med det.

Særlig om navnet på loven:

HSH er opptatt av at navnet på loven må oppleves positivt identitetsskapende for de institusjoner som drives etter loven og dessuten virke opplysende på opinionen. Vi har merket oss at mange aktører er negative til navneforlaget men konstaterer samtidig at

det er vanskelig å finne et dekkende navn. HSH ber departementet unngå betegnelser som *utenfor* og *ikke* i utformingen av navnet.

Vennlig hilsen

HSH

Harald Jachwitz Andersen /s
Avdelingssjef

Inger Lise Blyverket /s
Seksjonssjef

HSH
Henrik Ibsens gate 90
P.O. Box 2900 Solli
NO-0230 Oslo
Tel +47 22 54 17 00
Fax +47 22 56 17 00
e-post
info@hsh-org.no
Bankgiro
6030.05.18543
Org nr.
970 134 646 MVA
www.hsh-org.no